

Notiuni generale de teorie muzicala

1. Sunetul

Sunetul reprezinta vibratia unui corp sonor.

Se obtine intotdeauna in urma unui impact intre doua sau mai multe corpuri si se manifesta sub forma de vibratii.

Sunetele sunt de doua feluri:

- muzicale (fonetice) – cele care impresioneaza in mod placut auzul
Ex: sunetul unui instrument muzical
- amuzicale (afonetice) – sunete produse de corpuri prin cadere sau lovire care deranjeaza urechea umana

Vibratiile ce pot fi percepute de urechea umana sunt cuprinse intre 30 si 20.000 vibratii simple pe secunda.

Sunetele muzicale sunt limitate intre 32 si aproximativ 9000 vibratii simple pe secunda.

Sunetul cel mai grav are 32 vibratii simple pe secunda.

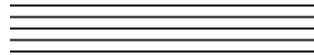
Sunetul cel mai inalt are aproximativ 9000 vibratii simple pe secunda.

Sunetele muzicale au 7 denumiri: DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI.

Sunetele muzicale se noteaza cu semne numite **note muzicale**.

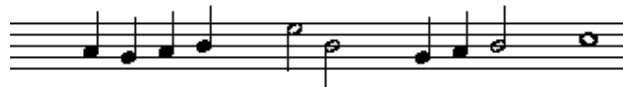
2. Portativul

Portativul este folosit pentru scrierea notelor muzicale

Pe portativ se pot scrie 11 note (pe fiecare linie si in fiecare spatiu). Se mai folosesc linii ajutatoare de urcare sau de coborare.

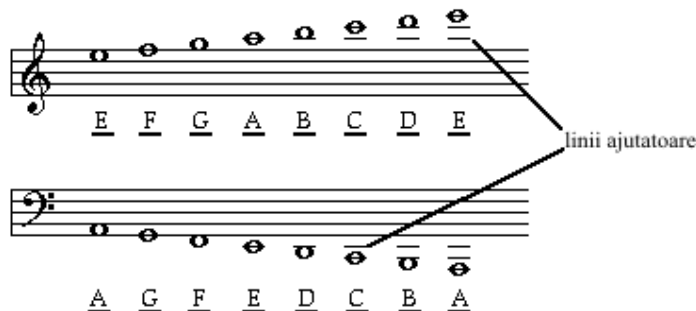
Exemplu de partitura cu cateva note scrise pe ea:

Fiecare spatiu sau linie reprezinta cate o tasta alba de la claviatura.

2.1. Liniile ajutatoare

Unele instrumente au notele scrise de-asupra partiturii. Cand piesa trebuie sa fie scrisa de-asupra partiturii sau dedesubtul ei, se folosesc **liniile ajutatoare**.

3. Notele muzicale

Fiecare nota de pe portativ are numele ei. Astfel muzicienii stiu ce nota sa cante. Primele 7 litere din alfabet (A, B, C, D, E, F, G) sunt folosite (in notatia internationala) pentru numirea notelor.

Notatia literala internationala:

<i>Do</i>	<i>C</i>
<i>Re</i>	<i>D</i>
<i>Mi</i>	<i>E</i>
<i>Fa</i>	<i>F</i>
<i>Sol</i>	<i>G</i>
<i>La</i>	<i>A</i>
<i>Si</i>	<i>B(H)</i>

Sunt bine de retinut aceste notatii deoarece, in majoritatea transpunerilor ce se gasesc pe Internet sunt sub aceasta forma.

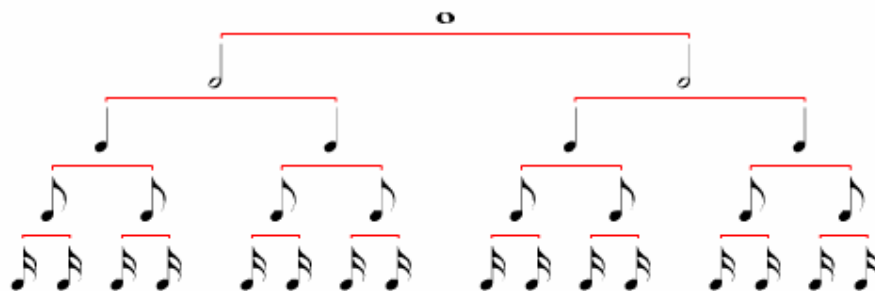
3.1. Valorile notei muzicale

Ai auzit vreodata "tic-tac"-ul unui ceas, sau ai simtit vreodata bataile inimii? Muzica are si ea pulsul ei, se numeste bataie (timp).

Unele note sunt cantate doar intr-o bataie. Altele sunt cantate in 2 batai, si altele in 3 sau mai multe batai.

Nota corespunzatoare	Numele notei	Durata
	Nota dublu intreaga	doua note intregi
	Nota intreaga	doua doimi si jumatate din nota cu bara dubla
	Doime	doua patrimi si jumatate din nota intreaga
	Patrime	doua optimi si jumatate din doime
	Optime	doua saispzeciimi si jumatate din patrime
	Saisprezecime	doua treizecideoimi si jumatate din treizecideoime
	Treizecideoimea	doua saizecipatrimi si jumatate din saispzeciimi
	Saizecipatrimea	jumatate din treizecipatrime

Durata notelor

4. Cheile

Cheile atribuie note individuale unui anumit spatiu sau linie din portativ.

Denumirea sunetelor notate pe portativ sau cu ajutorul liniilor suplimentare este precizata de semnul muzical numit **cheie**. Acesta este scris la inceputul portativului.

Unele note sunt **joase**, si altele sunt **inalte**. Cum facem deosebirea intre **notele joase** si **notele inalte** cand vedem o partitura muzicala?

O metoda e prin folosirea **cheilor**. Muzica care suna inalt este scrisa de obicei in **cheia SOL**. Muzica care suna jos este scrisa in **cheia FA**.

Cheia SOL are ca punct de plecare nota **SOL** (linia a 2-a din portativ), nota care-i determina si numele. Ca urmare, toate notele care se scriu pe aceasta linie se numesc SOL.

Cheia FA are ca punct de plecare nota **FA** (linia a 4-a din portativ), nota care-i determina si numele. Ca urmare, toate notele care se scriu pe aceasta linie se numesc FA.

Asezarea notelor (in notatia internationala) pe portativ in **cheia SOL**:

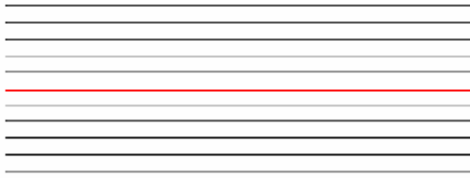

Asezarea notelor (in notatia internationala) pe portativ in **cheia FA**:

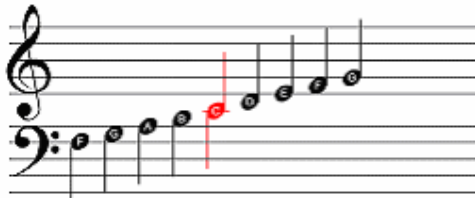
Initial, cand s-a inventat partitura muzicala, aceasta a fost considerata cu 11 linii.

Partitura mare

Daca eliminam linia din mijloc vom avea doua partituri normale. Adaugand cheia SOL partiturii de sus si cheia FA celei de jos se va vedea relatia dintre cele doua partituri.

Relatia dintre partituri

Se observa cum nota DO "uneste" cele doua partituri. Acest este numit "DO din mijloc" deoarece se afla unde era vechea linie din mijloc.

Pe langa cheia SOL si cheia FA mai exista **cheia DO** unde nota DO din mijloc este considerata pe prima (soprano), a 2a (mezzo-soprano), a 3a (alto) sau a 4a linie (tenor).

5. Caracteristicile sunetului

5.1. Inaltimea

- caracteristica sunetului muzical de a fi mai grav (jos) sau mai acut (inalt).
- inaltimea sunetului muzical se calculeaza mereu fata de un punct de reper (nota) pe scara notelor muzicale.

5.2. Durata

- caracteristica sunetului muzical de a fi mai lung sau mai scurt in timp.
- durata se calculeaza din momentul impactului pana la disparitia ultimei vibratii percepute.

5.3. Intensitatea

- caracteristica sunetului de a fi mai slab sau mai puternic. Se refera la frecventa notei (numarul de vibratii/secunda).
- de exemplu, nota LA de de-asupra notei DO de la mijloc in prezent este considerata ca avand 440 hertz (LA = 440 Hz) iar nota LA cu o octava sub DO este de 880 Hz.

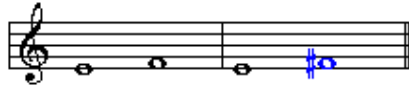
5.4. Timbrul sau culoarea

- caracteristica unui sunet muzical de a se deosebi de alte sunete de aceeasi inaltime, durata si intensitate.
- Ex: doua sau mai multe instrumente interpreteaza concomitent acelasi paragraf. Desi sunt aceleasi note, noi putem deosebi diferenta dintre un pian si o chitara chiar daca ele canta in acelasi timp.

6. Alteratiile

6.1. Diezul $\sharp$

Ridica inaltimea sunetului cu un semiton.

6.2. Bemolul $\flat$

Coboara inaltimea sunetului cu un semiton

6.3. Becarul $\natural$

Anuleaza efectul diezului sau al bemolului

6.4. Dublubemol $\flat\flat$

Coboara inaltimea sunetului cu doua semitonuri (un ton)

6.5. Dubludiez $\sharp\sharp$

Ridica inaltimea sunetului cu doua semitonuri (un ton)

6.6. Semitonul diatonic

Cuprinde distanta dintre doua trepte alaturate, cu nume diferit, naturale sau alterate

Ex: Do - Do $\sharp$

6.7. Semitonul cromatic

Cuprinde doua trepte alaturate, cu acelasi nume, una dintre ele sau ambele fiind alterate

Ex: Do - Re $\flat$

6.8. Sunetele enarmonice

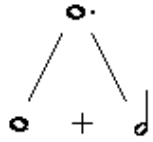
Sunetele care au aceeasi inaltime, dar au numiri diferite

7. Notele cu punct:

Adaugand un punct la o nota valoarea acesteia se maresc cu jumatate din valoarea initiala a notei.

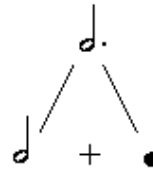
- **Exemple:**

O nota intreaga = 4 timpi. O nota intreaga cu punct = 6 timpi. De ce?

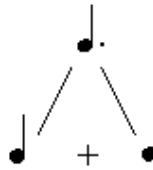
Deoarece, $\frac{1}{2}$ din 4 este 2, si $4+2=6$

O doime = 2 timpi. O **doime cu punct** = 3 timpi. De ce?

Deoarece $\frac{1}{2}$ din 2 este 1, si $2+1=3$.

O patrime = 1 timp. O **patrime cu punct** = $1 \frac{1}{2}$ timpi. De ce?

Deoarece $\frac{1}{2}$ din 1 este $\frac{1}{2}$, si $1 + \frac{1}{2} = 1 \frac{1}{2}$.

Notele cu punct si echivalenti

	=		+			=		+		+	
	=		+			=		+		+	
	=		+			=		+		+	

Prin aceeași regulă descrisă mai sus, **adaugand 2 puncte la o nota valoarea acesteia se mărește cu 3 sferturi din valoarea inițială a notei.**

8. Notele grupate

Este foarte dificil să citești multe note scurte (optimi, șaisprezecimi, treizecimoimi) scrise una lângă alta. Pentru a face lucrurile mai simple pentru muzician, aceste note sunt grupate.

Dacă muzica cântă foarte repede, îi va fi foarte greu muzicianului să citească notele. Acum uita-te la aceleși note **grupate**:

Când optimiile sunt **grupate**, sunt mult mai ușor de citit.

Un exemplu folosind saispzeciimi:

Saispezecimii **negrupate**:

Aceleasi saispzeciimi **grupate**.

9. Pauzele

Pentru fiecare valoare de nota exista si un semn de tacere corespunzator, numit **pauza**.

Pauza							
Nota							
Denumire	dublu intreaga	intreaga	doime	patrime	optime	saisprezecime	trezecidoime saizecipatrima

Pauzele

10. Articulatii

Diferitele semne de de-asupra notelor ajuta muzicianul sa stie cum sa cante fiecare nota (mai lung sau mai scurt, mai tare sau mai incet, etc.). Aceste semne se numesc **articulatii**, si sunt puse, de obicei, de-asupra notei.

10.1. Staccato

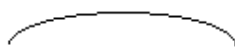
Semnul de staccato arata ca punctul de la sfarsitul unei propozitii.

Este un punct care se aseaza deasupra sau dedesubtul unei note si ii reduce valoarea la jumatate.

10.2. Legato

Poate sa fie:

- Legato de durata (nota respectiva se prelungeste ca valoare inca o data)
- Legato de expresie:
  1. legato de expresie in urcare pe o singura coarda
  2. legato de expresie in coborare pe o singura coarda
  3. legato de expresie in urcare pe coarde succesive
  4. legato de expresie "prin vibratie" pe coarde succesive

10.3. **Accent** >

Cand muzicianul vede acest semn, trebuie sa cante nota respectiva un pic mai tare decat celelalte note.

11. Semne de dinamicitate

Unele note sunt cantate **tare**, si altele sunt cantate **incet**. Cum stim taria sau intensitatea cu care se canta?

Daca te uiti sub partitura, uneori apar semne speciale. Unul este semnul **forte** *f*, ceea ce inseamna ca muzicianul trebuie sa cante **tare**. Alt semn este **piano** *p*, inseamna ca muzicianul trebuie sa cante **incet**.

In imaginea de sus, primele 2 masuri trebuie cantate **piano**, sau **incet**, si urmatoarele 2 masuri trebuie cantate **tare**, sau **tare**.

11.1. **Termeni**

- Forte (*f*) = tare, forte, puternic
- Fortissimo (*ff*) = foarte tare, foarte puternic
- Fortississimo (*fff*) = cat se poate de tare
- Mezzoforte (*mf*) = pe jumătate cat *forte*
- Piano (*p*) = incet
- Pianissimo (*pp*) = mai incet, foarte incet
- Pianississimo (*ppp*) = cat se poate de incet
- Mezzopiano (*mp*) = pe jumătate incet

12. Semnul de repetitie si bara dubla

Cand se termina muzica? Cum stie muzicianul cand trebuie sa se opreasca? Sunt semne speciale pe partitura care ajuta muzicianul sa stie cand sa se opreasca din cantat, si cand sa repete.

12.1. **Semnul de repetitie**

Acest semn arata ca o **bara dubla**, dar are 2 puncte langa ea. Ii spune muzicianului sa se intoarca inapoi si sa cante aceeasi sectiune inca o data.

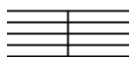
12.2. Bara dubla

Acest semn apare la sfarsitul piesei muzicale. Ii spune muzicianului ca nu mai sunt note de cantat.

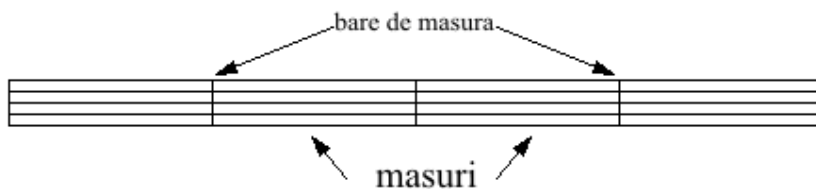

13. Masura melodiei

Daca te uiti atent la o partitura muzicala unul din lucrurile pe care le observi va fii liniile verticale. Aceste linii se numesc bare de masura:

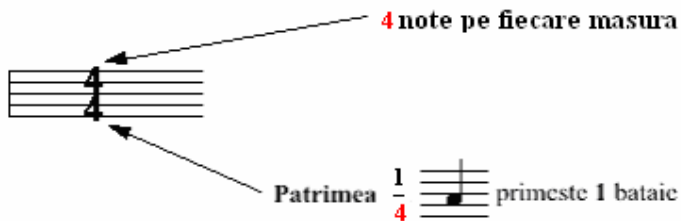
Barele divid muzica in masuri:

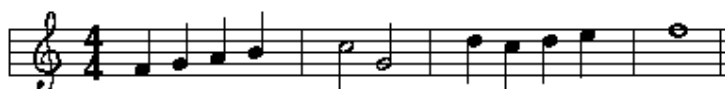
Majoritatea pieselor au numere la inceputul partituri. Aceste numere ne spun **numarul si tipul** notelor care se afla intr-o masura.

Sunt doua cifre care reprezinta **masura**. Uita-te la imaginea de jos sa intelegi ce reprezinta.

In imaginea urmatoare sunt 4 **batai** pe fiecare masura. **Patrima** $\frac{1}{4}$ primeste 1 **bataie**.

In tabelul urmatot poti vedea numarul de notele si felul lor necesare pentru un timp:

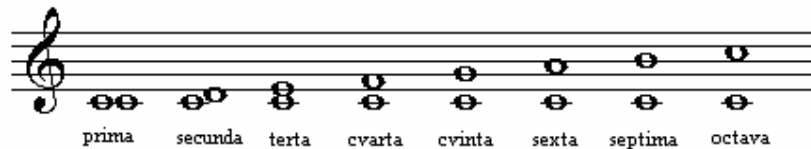
Masura melodiei	Tipul notei	Masura (numarul de note)
2 4		2
3 4		3
4 4		4
2 2		2
3 2		3
4 2		4
2 8		2
3 8		3

14. Intervale

Un interval masoara distanta dintre doua note. Ca sa indentificam un interval trebuie sa stim **marimea numerica** si **calitatea**.

14.1. Marimea numerica

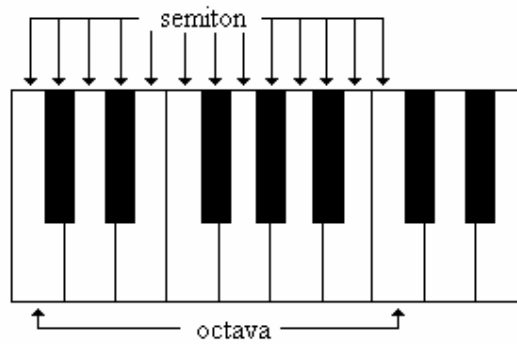
Numarand numarul de note dintr-un interval obtinem marimea numerica. Prima si ultima nota trebuie numarata. De exemplu, de la DO la MI avem o **terta** (DO-1, RE-2, MI-3). In imagine de mai jos poti sa vezi relatia dintre numarul de note si marimea numerica a intervalelor:

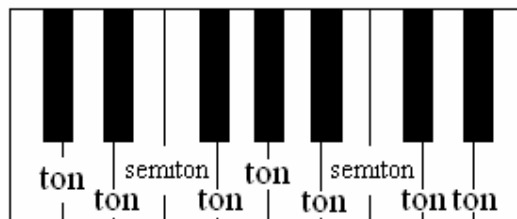
Totusi, nu toate intervalele de aceeasi clasificare numerica sunt de aceeasi marime. De aceea trebuie sa specificam **calitatea** prin aflarea numarului exact de **tonuri** si **semitonuri** in interval.

14.2. Tonuri si semitonuri

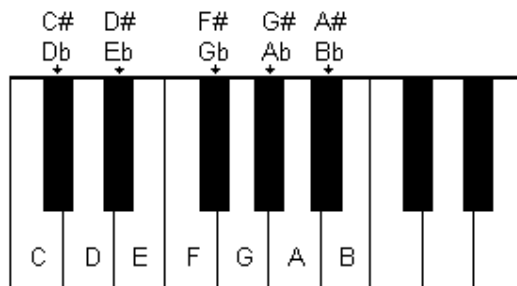
Octava este divizata in 12 note. Distanta dintre fiecare nota este cunoscuta ca **semiton**. Pe claviatura, orice nota se afla la un semiton de nota anterioara sau de cea urmatoare.

Un **ton** este format din **2 semitonuri**. Toate tastele albe de pe claviatura separate de o tasta neagra sunt la o distanta de un ton. Tastele care nu sunt separate de o tasta neagra se afla la o distanta de un semiton.

Notele corespunzatoare tastelor albe pe claviatura sunt numite C (DO), D (RE), E (MI), F (FA), G (SOL), A (LA) si B (SI). Aceste note sunt considerate **note naturale**. Pot fi ridicate cu un semiton cu un **diez** sau coborate cu un **bemol**. O tasta neagra, cum ar fi de exemplu cea dintre DO si RE, poate fi considerata un DO diez sau un RE bemol.

14.3. Calitatea

Folosind claviatura pt a numara numarul de semitonuri dintre note observam ca intervalele cu aceeasi clasificare numerica poate contine un numar diferit de semitonuri. De exemplu, **secunda** dintre DO si RE are **un ton** cand secunda dintre MI si FA are doar un **semiton**.

La fel se intampla si cu alte intervale de aceea trebuie sa cunoastem calitatea unui interval.

Secunda

Secunda poate sa fie micorata, mica, mare sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei secunde.

Secunda micorata, 0 semitonuri

Secunda mica, 1 semiton diatonic

Secunda mare, 1 ton

Secunda marita, 1 ton plus 1 semiton cromatic

Terta

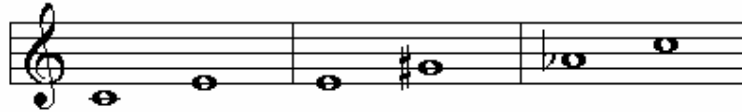
Terta poate sa fie micorata, mica, mare sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei tertre.

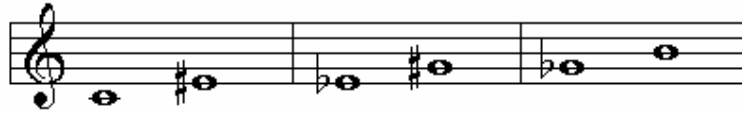
Terta micorata, 2 tonuri diatonice

Terta mica, 1 ton plus 1 semiton diatonic

Terta mare, 2 tonuri

Terta marita, 2 tonuri plus 1 semiton cromatic

Cvarta

Cvarta poate sa fie micsorata, perfecta sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei cvarte.

Cvarta micsorata, 1 ton plus 2 semitonuri diatonice

Cvarta perfecta, 2 tonuri plus 1 semiton diatonic

Triton

Cvarta marita, 2 tonuri plus 1 semiton diatonic plus 1 semiton cromatic

Cvinta

Cvinta poate sa fie micsorata, perfecta sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei cvinte.

Tritonul

Cvinta micsorata, 2 tonuri plus 2 semitonuri diatonice

Cvinta perfecta, 3 tonuri plus 1 semiton diatonic

Cvinta marita, 3 tonuri plus 1 semiton diatonic plus 1 semiton cromatic

Sexta

Sexta poate sa fie micorata, mica, mare sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei sexte.

Sexta micorata, 2 tonuri plus 3 semitonuri diatonice

Sexta mica, 3 tonuri plus 2 semitonuri diatonice

Sexta mare, 4 tonuri plus 1 semiton diatonic

Sexta marita, 4 tonuri plus 1 semiton diatonic plus 1 semiton cromatic

Septima

Septima poate sa fie micorata, mica, mare sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei septime.

Septima micorata, 3 tonuri plus 3 semitonuri diatonice

Septima mica, 4 tonuri plus 2 semitonuri diatonice

Septima mare, 5 tonuri plus 1 semiton diatonic

Septima marita, 5 tonuri plus 1 semiton diatonic plus 1 semiton cromatic

Octava

Octava poate sa fie micorata, perfecta sau marita. Dedesubt poti vedea numarul de semitonuri conform calitatii unei octave.

Octava micorata, 4 tonuri plus 3 semitonuri diatonice

Octava perfecta, 5 tonuri plus 2 semitonuri diatonice

Octava marita, 5 tonuri plus 2 semitonuri diatonice plus 1 semiton cromatic

Numele comun	Numarul de semitonuri	Alte nume folosite
Secunda mica	1	Prima marita
Secunda mare	2	
Terta mica	3	Secunda marita
Terta mare	4	Cvarta micorata
Cvarta perfecta	5	Terta marita
Triton	6	Cvarta marita, cvinta micorata
Cvinta perfecta	7	

Sexta mica	8	Cvinta marita
Sexta mare	9	
Septima mica	10	Sexta marita
Septima mare	11	Octava micsorata
Octava	12	Septima marita

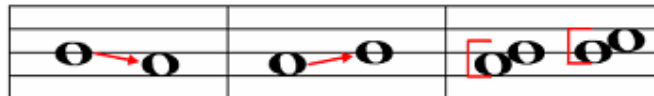
14.4. Intervalele generice

În timp ce **intervalele** măsura distanța dintre note pe *claviatura*, **intervalele generice** măsura distanța dintre note pe *partitura*.

Se știe că partitura este alcătuită din 6 linii și 4 spații. Ne vom referi la ele sub numele de **unități**. **Tipul unității** reprezintă ce fel de unitate este – linie sau spațiu.

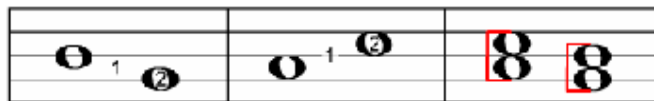
Secunda generica

Distanța unei secunde generice este de **o unitate**. Se observă că tipul unității primei note întotdeauna va fi diferit de tipul unității celei de-a doua nota.

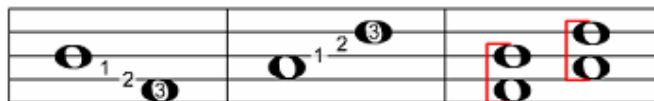
Terta generica

Distanța unei terte generice este de **2 unități**. Se observă că ambele note au același tip de unitate (dacă tipul unității primei note este o linie, tipul unității celei de-a doua nota va fi tot o linie).

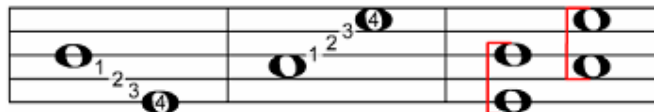
Cvarta generica

Distanța unei cvarte generice este de **3 unități**. Se observă că tipul unităților este diferit.

Cvinta generica

Distanța unei terte generice este de **4 unități**. Se observă că ambele note au același tip de unitate.

Sexta generica

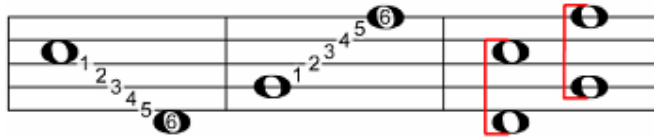
Distanța unei terte generice este de **5 unități**. Se observă că tipul unităților ambelor note sunt diferite.

Septima generica

Distanța unei tertze generice este de **6 unitați**. Se observă că ambele note au același tip de unitate

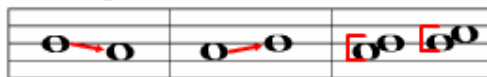
Octava generica

Distanța unei cvarte generice este de **7 unitați**. Se observă că tipul unităților este diferit.

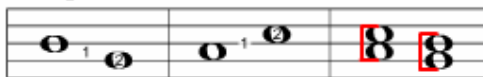

Intervalele generice

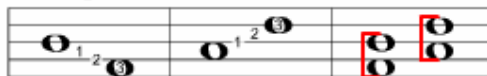
secunda generica

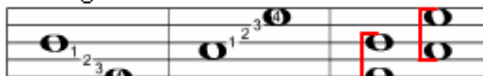
terta generica

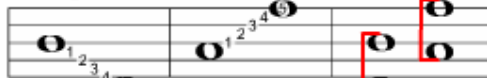
cvarta generica

cvinta generica

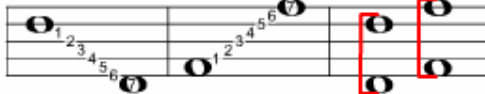
sexta generica

septima generica

octava generica

14.5. Rasturnari

Pentru a rasturna un interval se muta nota cea mai joasă cu o octavă mai sus sau nota cea mai înaltă cu o octavă mai jos

În tabelele următoare poți vedea cum se transformă un interval când este rasturnat

Interval	Rasturnat
secunda	septima
terta	sexta
cvarta	cvinta

cvinta	cvarta
sexta	terta
septima	secunda

Calitatea intervalului	Calitatea dupa rasturnare
mare	mica
mica	mare
marita	micsorata
micsorata	marita
perfecta	perfecta

14.6. Intervale simple si complexe

Intervalele simple nu sunt mai mari de o octava, pe cand **octavele complexe** sunt mai mari de o octava.

Nona, zecimea, unsprezecimea si treisprezecimea sunt exemple de intervale complexe.

Uneori simplificam intervalele complexe si ne referim la ele folosindu-ne de corespondenta fata de intervalele simple

zecime sau terța

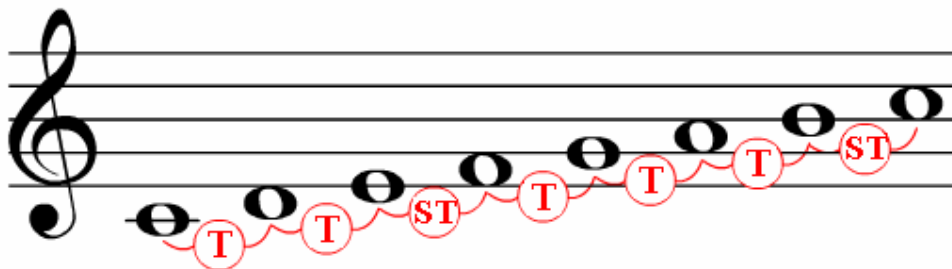
15. Gama majora

Gama este o selectie de diferite note in cadrul unei octave.

Gama majora este construita dupa formula urmatoare:

Acum sa vedem cum arata gama **Do major**:

Incepem cu nota DO. Adugam **un ton** si obtinem nota RE. La nota Re adaugam **un ton** si obtinem MI. La nota MI adaugam **un semiton** si obtinem nota FA. Adugam **un ton** si obtinem nota SOL. La nota SOL adaugam **un ton** si obtinem nota LA. Notei LA adaugam **un ton** si obtinem nota SI. Si in final, notei SI adaugam **un semiton** si obtinem nota DO. Astfel am obtinut gama Do major.

Toate celelalte game majore se obtin dupa aceiasi formula.

16. Gama minora

In comparative cu gama majora unde este de un singur tip, la gama minora exista trei variatii.

16.1. Gama minor natural

Gama minor natural se construiesc dupa urmatoarea formula: